

Pedagogia policial – Jordi Lloberas

🕒 2 de juny de 2020

Autor: Jordi Lloberas

Abans de res, m'agradaria presentar-me, per entrar en context. Em dic Jordi Lloberas i soc caporal del cos de Mossos d'Esquadra. Vaig accedir al cos l'any 1992, aviat farà 28 anys. En aquest temps, he treballat en diverses destinacions, que em varen portar a desenvolupar tasques diverses dins del món policial, des de patrullatge de seguretat ciutadana fins a investigació de delictes, així com en centres penitenciaris i grups d'incendis forestals,

principalment a les comarques gironines —he treballat a gairebé totes!—. En els darrers quinze anys

he estat el cap del Grup de Delinqüència Urbana, el cap de torn d'un escamot de seguretat ciutadana i, així mateix, el cap del Grup de Policia de Proximitat de la mateixa comissaria, la de Sant Andreu, a la ciutat de Barcelona. Des de fa dos mesos soc el cap del Grup de Policia de Proximitat i Grup Rural de la comissaria de Sabadell (Vallès Occidental).

El fet que em demanessin escriure un article per a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC) va representar per a mi una sorpresa i alhora un repte, ja que habitualment només redacto documentació policial que va adreçada als jutjats, o bé escrits interns del cos; per tant, la meua experiència literària és més aviat escassa. Espero que aquest article us resulti comprensible i amè.

Estem vivim una pandèmia, com és la causada pel SARS-CoV-2, amb una agressivitat com cap altra en els darrers cent anys, des de la popularment coneguda com a ***grip espanyola***, que, tot i ser anomenada així, va tenir un origen desconegut però que podria haver estat la Xina, segons els investigadors. Aquesta grip va sorgir entre el 1918 i el 1919 i va causar la mort d'entre 50 i 100 milions de persones en poc més d'onze mesos. Teniu l'enllaç directe a la Viquipèdia per si voleu ampliar la informació sobre aquesta pandèmia. A Catalunya ens ha tocat lluitar contra la pandèmia de la COVID-19 com en altres llocs, i jo us relataré com ho he viscut des d'una de les comissaries del cos de Mossos d'Esquadra, la comissaria de Sabadell.

El primer dia de l'operació ORIS, el nostre torn va començar amb un brífung —així anomenem la reunió prèvia a l'inici del servei— a les sis del matí. El cap de torn va recollir les novetats de viva veu i en paper del cap del torn anterior. La funció de rebre les novetats és importantíssima, ja que dona l'oportunitat als agents presents de conèixer de primera mà tots els fets succeïts en els torns anteriors; d'aquesta manera poden sortir a patrullar sabent què ha passat i poden rebre les instruccions necessàries per treballar de manera planificada, coordinada i eficient. El cap de torn va informar els agents i altres comandaments del brífung que el Govern central havia decretat l'estat d'alarma mitjançant el **Reial decret 463/2020, de 14 de març**, amb què es limita el moviment de la població, i, malgrat que en aquell moment ja ho sabíem per les notícies, se'ns va informar de manera oficial de quines eren les característiques d'aquest reial decret i del procediment per implementar-lo.

El primer pas és recollir el material, que s'ha de desinfectar prèviament i de manera minuciosa utilitzant els esprais que ens faciliten. Netegem les claus del cotxe patrulla, la tauleta —que ens ha de servir per connectar-nos a les bases de dades policials des del carrer—, l'emissora i tot l'interior del vehicle. Això ens ocupa una bona estona perquè, encara que els companys del torn anterior també ho hagin fet, hem de ser cauts. Un cop fet, ja podem sortir a patrullar. Fins i tot a la sala de brífung que esmentava anteriorment s'han espaiat les cadires per augmentar la distància de seguretat entre els agents. Això ha afectat els patrons de comportament dels mossos, que, per exemple, esmorzaven tots junts i ara ho han de fer mantenint una distància prudencial, en taules separades.

Quan vàrem sortir al carrer, un cop coneguts de primera mà els detalls del reial decret de l'estat d'alarma, va sorgir el dubte i la incertesa entre els patrullers de com seria haver d'implementar aquesta norma. Teníem clar que no seria una tasca simple; ens havien donat la norma i ara tocava vetllar per complir-la i controlar l'activitat dels ciutadans. Es varen planificar un seguit de controls policials per detectar els infractors i en aquests controls s'aturava els vehicles i es verificava si tenien motius acreditats per circular.

El que teníem clar és que el tracte amb les persones en aquella situació d'excepcionalitat havia de ser *pedagògic*. Per què utilitzo aquest terme? Perquè es va notar un canvi important amb la interacció del mossos amb el ciutadà durant els primers dies del confinament. Es va fer palès des del primer moment. La interacció dels agents amb persones que no són delinqüents habituals o víctimes de delictes, sinó ciutadans corrents que han vist afectat el seu *modus vivendi* habitual amb una intensa limitació de les seves llibertats individuals, havia de fer gala d'una gran paciència i mà esquerra. No sortíem a denunciar la gent, sortíem a vetllar pel compliment d'una norma.

A tall d'exemple, compartiré amb vosaltres la intervenció amb una parella d'edat avançada que mai no havia tingut cap contacte amb una patrulla policial, que ens va acabar explicant una història inversemblant. En un control policial —un de tants—, un divendres a la tarda, se'ls va aturar quan pujaven cap a la seva segona residència, a una petita població del Vallès Occidental. La dona, plenament conscient de la prohibició de moviment —així ho reconegué posteriorment—, va dir, tremolosa i dubtant, que anava a donar menjar als animals que tenia a l'hort i que tornarien a Barcelona. Quan se li va demanar d'obrir el maleter, es va descobrir que portaven dues maletes amb roba abundant i molt de menjar, però no per als suposats animals. Així mateix, també es va esbrinar que la segona residència era un apartament i que no tenien ni hort ni animals. Malauradament, el reial decret que he esmentat anteriorment no deixa gaires dubtes sobre la comissió d'aquesta infracció i es va denunciar la parella, se'ls va fer girar cua i se'ls va adreçar de nou cap a la ciutat.

Potser pensareu que no n'hi havia per a tant —això em varen dir en una ocasió uns ciutadans infractors—, però aquest tipus de conductes individualistes i també egoistes —des del meu punt de vista, és clar— posa en risc la resta de la població, i per això és tasca de la policia en general i, en el meu cas concret, dels Mossos vetllar pel seu compliment. En el cas hipotètic que a la vila de Gallifa, per posar un exemple de població, no hi hagués hagut cap infectat per la COVID-19 i que aquesta parella n'haguessin estat portadors, malgrat que no en tinguessin coneixement pel fet de ser asimptomàtics, haurien posat en risc tota una població i haurien estès el virus a llocs als quals no hi havia arribat encara, tal com ha passat en algunes zones costaneres. No us imagineu com em dol, a mi personalment, haver d'aixecar una acta per incompliment del Reial decret, que tindrà com a resultat una sanció amb quantitats que poden arribar a ser molt importants.

Ens trobem diàriament en moltes situacions en què la picaresca és present, amb l'objectiu de trencar el confinament i poder sortir a passejar: persones que surten de casa en repetides ocasions durant la jornada, que surten a buscar el pa, al cap d'una estona tornen a sortir per anar a la farmàcia, després per anar al CAP, a la fruiteria..., o persones que van al supermercat cada dia i només compren un paquet de cafè. Això sí, totes aquestes conductes estan emparades per la llei, que ho permet; ara bé, només una persona conscient, generosa amb els altres i responsable, compra per a diversos dies, cosa que li ha de permetre quedar a casa sense contaminar i alhora sense ser contaminada. Pensem que, com us deia en l'anècdota anterior, aquest virus no té una simptomatologia visible, que molts de nosaltres probablement l'hem tingut i no ho sabem i que, per tant, podem ser els qui el transmetem sortint de casa sense motiu.

Passejar el gos..., aquesta és una conducta que mereix un capítol a part. Com segurament ens ha arribat en diferents grups de WhatsApp en to d'humor, hi ha gossos que volen tornar a casa a jeure com no ho havien desitjat mai. Gossos que passen més temps al carrer que a casa, que se'ls reparteixen entre tots els membres de la família com a excusa per poder voltar per la ciutat amb total

llibertat. La «llicència» per treure el gos de passeig és perquè l'animal pugui fer les seves necessitats i tornar cap a casa, no per fer la marató ni entrenar-lo per arrossegar trineus. La picaresca de voler enganyar la patrulla de mossos intentant adaptar al propi interès la norma actual, és a dir, el Reial decret de l'estat d'alarma, no té límits. Jo us he explicat algunes anècdotes de les quals he estat protagonista, però de casos n'hi ha a cabassos. Només cal repassar la premsa des del dia zero del confinament i en podreu ser testimonis.

En el moment d'escriure aquest paràgraf veig a les notícies els milers de persones que han sortit a fer esport pel carrer, absolutament desesperats, sense aparentment respectar les distàncies mínimes després d'un mes i mig de confinament. Les imatges de la carretera de les Aigües a Collserola o els passeigs marítims de moltes poblacions costaneres plenes de gent ens fan alertar i recordar de nou la necessitat de vetllar per la salut pública entre tots. Davant d'aquests escenaris, com diria el meu pare —EPD—, «no 'nem pa bé».

Les mesures profilàctiques són un tema que també mereix una atenció especial per als mossos, amb la problemàtica que comporta atendre contínuament tot tipus de requeriments d'emergències del 112 o en el dia a dia mitjançant el patrullatge ordinari, haver d'interactuar amb persones fora i dins dels domicilis particulars sense que els intervinents portin ni guants ni mascareta. Gran part de les nostres actuacions són mediacions —moltíssimes intervencions les resollem fent mediació entre les parts—: assessorem sobre la millor manera de resoldre conflictes privats per evitar engegar així la costosa i lenta maquinària judicial, sempre que, òbviament, no hi hagi delictes. En definitiva, tot un risc enorme per a la nostra seguretat, que, malgrat no poder-lo evitar, sí que hem d'intentar minimitzar al màxim.

Una altra qüestió, íntimament relacionada amb aquesta situació de les mesures contra el contagi, és el manteniment de la distància prudencial de seguretat dels dos metres aconsellats. Algú pot explicar-me com es pot mantenir aquesta distància quan has de fer una detenció o quan has de separar dues parts que s'estan barallant a l'escala d'un bloc de pisos? La setmana passada em va tocar assistir a l'aixecament de cadàver de dues persones mortes, en els dos casos amb afectació per coronavirus. Imagineu-vos què representa la interacció i la manipulació del cos sota les instruccions del metge forense per esbrinar les causes de la mort quan, per testimonis directes, o bé per l'informe mèdic, tens la certesa absoluta que el coronavirus era present en aquelles persones finades.

Nosaltres no tenim cap altra opció que la plena interacció amb els ciutadans, ja que som considerats personal d'emergències i, per tant, som serveis essencials, però el risc de finalitzar el servei diari i tornar a casa amb les nostres famílies acompanyats o no pel virus ens genera una situació de neguit, d'estrès i de desgast molt important. En el meu cas, la tornada al final de la jornada laboral és una cerimònia, un ritual assumit per tots els membres de la família. Arribo a casa i tanco el vehicle al garatge, deixo tota la roba al cistell, preparada per entrar a la rentadora, em quedo amb l'«uniforme de nou nat» i, fins que no m'he dutxat a consciència i desinfectat totalment, no toco ni la meva dona ni els meus fills. Tota precaució és poca quan es tracta de no escampar el virus i encara més als teus éssers estimats.

Podria haver ampliat el text, moltíssim. Sé que *a posteriori* pensaré que hauria d'haver escrit sobre això, sobre allò... La meva manca d'experiència en aquest camp es fa patent, però no dubteu que hi he posat ganes. D'altra banda, si heu arribat a llegir fins aquí sense avorrir-vos i en podeu treure quelcom de positiu, em donaré per satisfet. Les estones que hi he dedicat no hauran caigut en sac foradat.

I renteu-vos bé les mans amb molta aigua i sabó!

Jordi Lloberas

Caporal

Cap del Grup de Policia de Proximitat i Grup Rural

Àrea Bàsica Policial de Sabadell

Polícia de la Generalitat – **Mossos d'Esquadra**

🔍 CORONAVIRUS, ESTAT D'ALARMA, JORDI LLOBERAS, MOSSOS D'ESQUADRA, POLICIA, PROXIMITAT